

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА АКАДЕМІЧНОГО ТА ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О. Б. Жильцов

«___» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОСТАНОВКА ГОЛОСУ

Галузь знань 0202 «Мистецтво»
Напрямок підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»
Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

2014 – 2015 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А. О. Таранник

Робоча програма з навчальної дисципліни «Постановка голосу» для студентів
напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво». – 29 с.

Розробники: Макарова Емма Вікторівна, старший викладач кафедри академічного та
естрадного вокалу Інституту мистецтв;

Яковенко Віра Григорівна, старший викладач кафедри академічного та естрадного
вокалу Інституту мистецтв.

Коригувала: Кацалап Олена Вікторівна, старший викладач кафедри академічного та
естрадного вокалу Інституту мистецтв.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри академічного та естрадного
вокалу

Протокол від “03” вересня 2014 року № 1

Завідувач кафедри академічного
та естрадного вокалу

_____ О. М. Мамченко
(підпис)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

ЗМІСТ

I. Опис предмета навчальної дисципліни	4
II. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
III. Програма навчальної дисципліни	7
IV. Структура навчальної дисципліни	12
V. Навчально-методична карта дисципліни «Постановка голосу»	14
VI. Самостійна робота	18
VII. Методи контролю	19
VIII. Методи навчання	23
IX. Методичне забезпечення навчальної дисципліни	24
X. Вимоги до екзамену	24
XI. Рекомендована література	29

I. Опис предмета навчальної дисципліни
«Постановка голосу» для студентів I-IV курсів

Курс: I-IV	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>5 кредитів</i> <i>I курс – 1</i> <i>II курс – 1</i> <i>III курс – 2</i> <i>IV курс – 1</i> Змістові модулі: <i>8 модулів</i> <i>I курс – 2</i> <i>II курс – 2</i> <i>III курс – 2</i> <i>IV курс – 2</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>180 годин</i> Тижневих годин: <i>I к. I сем. – 1 год.</i> <i>II сем. – 1 год.</i> <i>II к. III сем – 1 год.</i> <i>IV сем. – 1 год.</i> <i>III к. V сем. – 1 год.</i> <i>VI сем. – 1 год.</i> <i>IV к. VII сем. – 1 год.</i> <i>VIII сем. – 1 год.</i>	Галузь знань <i>0202 "Мистецтво"</i> Напрямок підготовки: <i>6.020204 Музичне мистецтво</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>"бакалавр"</i>	Нормативна Рік підготовки: <i>1-4</i> Семестр: <i>1-8</i> Практичні заняття: <i>113 годин</i> <i>I семестр – 17 год.</i> <i>II семестр – 17 год.</i> <i>III семестр – 16 год.</i> <i>IV семестр – 15 год.</i> <i>V семестр – 14 год.</i> <i>VI семестр – 12 год.</i> <i>VII семестр – 16 год.</i> <i>VIII семестр – 6 год.</i> Самостійна робота: <i>11 годин</i> <i>IV семестр – 1 год.</i> <i>V семестр – 2 год.</i> <i>VIII семестр – 8 год.</i> Модульний контроль: <i>11 годин</i> <i>I семестр – 1 год.</i> <i>II семестр – 1 год.</i> <i>III семестр – 1 год.</i> <i>IV семестр – 1 год.</i> <i>V семестр – 1 год.</i> <i>VI семестр – 3 год.</i> <i>VII семестр – 1 год.</i> <i>VIII семестр – 2 год.</i> Індивідуальна робота: <i>9 год.</i> <i>III семестр – 1 год.</i> <i>IV семестр – 1 год.</i> <i>V семестр – 1 год.</i> <i>VI семестр – 3 год.</i> <i>VII семестр – 1 год.</i> <i>VIII семестр – 2 год.</i> Семестровий контроль: <i>36 год.</i> Вид контролю: <i>ПМК (залік) –</i> <i>1,3,7,8 семестри</i> <i>Екзамен – 6 семестр</i>

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

У запропонованій програмі йдеться, перш за все, про системність викладання курсу, що дозволяє виявляти і розвивати активне вокально-слухове сприймання та відтворення на основі наукового розвитку вокального мистецтва.

Мета: підготувати висококваліфікованих фахівців в сфері вокалу при взаємозв'язку з виховними завданнями, пов'язаними з формуванням особистості, спрямованої на професійно-творчий розвиток, вокально-художнє мислення та готовність до самоорганізації і самовдосконалення.

Завдання:

1. засвоєння з вокалу на основі принципів вокальної методології;
2. розвиток вокально-технічних та виконавчо-творчих навичок в системі свідомого володіння голосом;
3. засвоєння основ методики формування, розвитку і охорони співацького голосу.

В програмі ураховані такі особливості організації навчального процесу та норми опрацювання навчального матеріалу:

- цілеспрямована систематизація навчальних вправ та вокального репертуару;
- підбір художнього репертуару з врахуванням вокально-виконавського досвіду студентів, їх довузівської підготовки, вокально-музичних здібностей і художньо-смакових уподобань;
- розроблення практичних форм контролю за формуванням у майбутніх учителів музичного мистецтва умінь вокально-педагогічної інтерпретації творів.

Програма передбачає різні способи оволодіння навчальним репертуаром:

- відпрацювання вокальних творів – розкриття визначеного стильового й жанрового напрямку або вокально-композиторської школи, виявлення вокально-виконавських можливостей студента;
- ескізне вивчення вокальних творів – ознайомлення з різноманітними вокально-музичними стилями;
- самостійне вивчення вокальних творів як закріплення отриманих знань, умінь, навичок стильової й жанрової інтерпретації музики – професійна мотивація студентів.

Визначальна форма обліку успішності студентів – навчальні та тематичні модулі. Досягнення студентів на індивідуальних заняттях з «Постановки голосу» контролюються протягом навчального року за тематичними модулями в кожному семестрі.

В програму введено «Орієнтовно-педагогічний репертуар.

Також пропонується розділ «Рекомендована література», який включає підрозділ «Вправи і вокалізи», «Збірки вокальних творів», «Науково-методичну літературу».

Вимоги до знань і умінь з навчальної дисципліни.

- в достатньому обсязі володіти співацьким голосом;
- аналізувати вокальні твори; визначати жанр, характер твору, засоби музичної виразності, форму музичного твору;

- добирати вокальний репертуар;
- добирати методичні прийоми для розвитку вокального виконавства та музичної творчості;
- виявити мистецькі інтереси школярів.

В програмі ураховані такі особливості організації навчального процесу та норми опрацювання навчального матеріалу:

- цілеспрямована систематизація навчальних вправ та вокального репертуару;
- підбір художнього репертуару з врахуванням вокально-виконавського досвіду студентів, їх довузівської підготовки, вокально-музичних здібностей і художньо-смакових уподобань;
- розроблення практичних форм контролю за формуванням у майбутніх учителів музичного мистецтва умінь вокально-педагогічної інтерпретації творів.

ІІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І (І КУРС І СЕМЕСТР) НАУКОВІ ОСНОВИ ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Основні завдання і загальна спрямованість занять з навчальної дисципліни «Постановка голосу». Основні компоненти вокально-технічної підготовки, що є необхідними для оволодіння студентами у процесі навчання.

Тема 1. Головні положення навчальної дисципліни «Постановка голосу».

Ознайомлення з будовою голосового апарату. Формування правильної співацької постави. М'язові відчуття під час співу на опорі. Відпрацювання співацького вдиху та видиху. Діафрагма, устрій та розташування.

Тема 2. Формування основ співацького дихання.

Ознайомлення з основними типами дихання. Відпрацювання нижньореберно-діафрагматичного типу дихання. Формування самоорганізації співацького дихання. Засвоєння основних фаз співацького вдиху та видиху. Контроль за обсягом повітря під час видиху. Усвідомлення ролі «затримки дихання». Відпрацювання механізму видиху у співацькому процесі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ (І КУРС ІІ СЕМЕСТР) ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТЕОРІЇ ЗВУКОУТВОРЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЗВУКУ

Характеристика основних принципів та методів вокального навчання. Формування співацьких та художньо-виконавських навичок.

Тема 3. Формування навичок вокального звуковедення. Оволодіння навичками орфографії та орфоєнії.

Формування навичок співу на легато. Кантілена як основа академічного співацького мистецтва. Удосконалення навичок співацького дихання. Набуття навичок особливостей формування голосних та приголосних звуків, засвоєння правил орфографії та орфоєнії академічної манери співу.

Тема 4. Процес звукоутворення. Формування навичок роботи артикуляційного апарату.

Ознайомлення з видами атаки звуку. Формування м'якої атаки звуку. Усвідомлення значення складових артикуляційного апарату (зуби, губи, язик та щелепи). Відпрацювання навичок артикуляції голосних та приголосних звуків. Роль мімічної мускулатури у співацькому процесі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІІ (ІІ КУРС ІІІ СЕМЕСТР) ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ НАВИЧОК.

Формування відчуття опори звуку. Співацьке дихання. Відпрацювання високої позиції звуку. Усвідомлення ролі музичного слуху у фонаційному процесі. Вокально-тілесна схема. Формування і розвиток вокального слуху.

Співацька опора.

Тема 5. Співацька позиція звуку.

Відпрацювання високої співацької позиції звуку. Усвідомлення функцій складових вокального слуху (звуковисотний, динамічний, тембровий, ритмічний). Формування високого головного звучання та розвиток вокального слуху під час виконання вправ, вокалізів, художніх вокальних творів. Ознайомлення з вокально-тілесною схемою.

Тема 6. Фізіологічні механізми співацької опори.

Формування поняття про співацьку опору. Складові співацької опори – опора звуку, опора дихання, опора мовлення.

Продовження формування вокально-технічних навичок під час виконання вокальних творів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV (II КУРС IV СЕМЕСТР) ПОЛОЖЕННЯ ТА ФУНКЦІЇ ЗВУКОУТВОРЮЮЧИХ ОРГАНІВ У ПРОЦЕСІ СПІВУ

Усвідомлення ролі резонування у співацькій практиці. Оволодіння технікою високого імпедансу. Закріплення вокально-технічних навичок у процесі роботи над вокальним репертуаром.

Тема 7. Формування відчуття головного та грудного резонування.

Усвідомлення ролі головного та грудного резонаторів як індикаторів повноцінного звучання голосу. Відпрацювання відчуття резонансу у процесі виконання вокальних вправ, вокалізів, народних пісень та інших вокальних творів.

Тема 8. Розвиток відчуттів високого імпедансу.

Ознайомлення з поняттям про сильний та слабкий імпеданс. Використання методів впливу на положення гортані та м'якого піднебіння, закріплення відчуття високого імпедансу шляхом зміцнення надскладкового простору.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V (III КУРС V СЕМЕСТР) ВОКАЛЬНО-ХУДОЖНЯ ВИРАЗНІСТЬ

Вокально-художня виразність виконання як спосіб забезпечення художньо-виконавського зростання студентів, розвитку їх вокальних здібностей, а також підготовки до педагогічної діяльності. Закріплення вокально-технічних та художніх навичок в процесі роботи над музичним та літературним текстом навчальних творів.

Тема 9. Об'єднана опора співацького звуку. Дихання. Висока позиція звучання.

Удосконалення роботи над високою позицією звучання. Засвоєння поняття об'єднана опора співацького звуку та дихання. Удосконалення звучання голосних протягом усього діапазону. Розвиток співацького діапазону.

Тема 10. Кантиленийний спів. Методи вирівнювання регістрів.

Поняття регістрової будови співацького голосу.

Ознайомлення з регістровою будовою співацького голосу. Розбіжності у структурі регістрів чоловічих і жіночих голосів. Особливості виконання перехідних звуків між регістрами (подвійне перекриття). Оволодіння навичками співу на різних динамічних нюансах, а також навичками вирівнювання регістрів. Засвоєння механізму «прикриття» звуку. Закріплення навичок кантиленного співу у процесі роботи над творами класичного та сучасного репертуару.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VI (III КУРС VI СЕМЕСТР) УДОСКОНАЛЕННЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ ВОКАЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ НАВИЧОК

Удосконалення вокально-технічних навичок як необхідна умова постійного розвитку співацького голосу.

Тема 11. Опанування різних форм звуковедення.

Удосконалення навичок кантиленного співу протягом усього діапазону під час виконання українських народних пісень. Формування фальцетного звучання. Набуття навичок філірування звуку у процесі роботи над творами класичного вокального репертуару. Удосконалення звучання голосних.

Тема 12. Розвиток вокального слуху та співацьких уявлень.

Розвиток самоконтролю за своїми діями, станом, співом та інтонаційною точністю виконання. Відпрацювання уміння створювати відповідний емоційний стан з метою виразного виконання вокальних творів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VII (IV КУРС VII СЕМЕСТР) РОЗВИТОК ВОКАЛЬНО - ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СТУДЕНТА

Удосконалення і закріплення вокально-технічних навичок як необхідний фактор розвитку вокально-виконавської майстерності.

Тема 13. Розвиток вокально-виконавських навичок під час роботи над піснями з шкільного репертуару.

Закріплення навичок дикції та артикуляції, удосконалення рівності звучання голосу протягом усього діапазону, розширення динамічних можливостей голосу, розвиток виконавських здібностей. Уміння використовувати знання про анатомо-фізіологічні особливості розвитку голосового апарату дітей під час роботи над піснями з шкільного репертуару. Усвідомлення важливої ролі навчально-художнього репертуару у процесі співацького навчання.

Тема 14. Розвиток навичок стильової і жанрової інтерпретації вокальних творів.

Уміння використовувати знання про форму, характер, динаміку розвитку вокальних творів. Розуміння значення тембрального забарвлення співацького

голосу. Розвиток виконавських здібностей під час роботи над виконанням українських народних пісень та творів сучасних українських авторів. Поєднання літературного тексту зі співом.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VIII (IV КУРС VIII СЕМЕСТР) ЗАКРІПЛЕННЯ ВОКАЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ НАВИЧОК, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ КВАЛІФІКОВАНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Формування поняття про художньо-образний зміст вокального твору. Усвідомлення необхідності удосконалення виконавсько-художніх умінь та навичок.

Тема 15. Створення художнього образу вокального твору та відображення його емоційного змісту.

Формування уявлень про специфіку музично-образного відображення світу. Використання власного емоційно-естетичного досвіду для створення художнього образу вокального твору. Уміння створювати певний емоційний настрій для кращого відображення змісту музичного твору. Формування поняття співацького еталону.

Тема 16. Акумулявання виконавсько-художніх умінь та навичок.

Формування творчого підходу (інтересу) до виконуваних пісенних творів. Вміння утримувати увагу школярів засобами вільного володіння голосом та інструментом. Розширення динамічних можливостей, удосконалення та закріплення звучання голосу протягом усього діапазону. Розвиток художньо-виконавських можливостей під час роботи над сучасним естрадним репертуаром.

Протягом 1-го року навчання студент повинен вивчити:

I семестр – 2 вокалізи

1 художній твір

1 народна пісня (з супроводом і без)

II семестр – 2 вокалізи

1 художній твір

1 народна пісня (з супроводом і без)

1 пісня для молодшого шкільного віку (1-2 кл.) під супровід концертмейстера

Протягом 2-го року навчання студент повинен вивчити:

I семестр – 1 вокаліз

1 художній твір

1 народна пісня (з супроводом і без)

1 пісня для молодшого шкільного віку (1-4 кл.) під власний супровід

II семестр – 1 вокаліз

1 художній твір

1 народна пісня (з супроводом і без)

1 пісня для молодшого шкільного віку (1-4 кл.) під власний супровід

Протягом 3-го року навчання студент повинен вивчити:

I семестр – 1 вокаліз

1 художній твір

1 народна пісня (з супроводом і без)

1 пісня для середнього шкільного віку під власний супровід

II семестр – 1 вокаліз

1 художній твір

1 народна пісня (з супроводом і без)

1 пісня для середнього шкільного віку під власний супровід

Протягом 4-го року навчання студент повинен вивчити:

I семестр – 2 художні твори

1 народна пісня (з супроводом і без)

1 пісня для старшого шкільного віку під власний супровід

II семестр – 2 художні твори

1 народна пісня (з супроводом і без)

1 пісня для старшого шкільного віку під власний супровід

Педагогічна викладка роботи над піснею з шкільного репертуару

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторні	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Семестровий контроль
Змістовий модуль I									
Наукові основи вокального мистецтва									
1	Співацька постава. Ознайомлення зі специфічно-вокальними навичками	9	9	9					
2	Формування співацького дихання	8	8	8					
	Модульний контроль	1					1		
	Разом	18	17	17			1	ПМК (залік)	
Змістовий модуль II									
Основні поняття теорії звукоутворення та формування якості звуку									
3	Процес звуковедення, формування навичок роботи артикуляційного апарату	9	9	9					
4	Формування навичок вокального звуковедення, володіння правилами орфографії та орфоепії	8	8	8					
	Модульний контроль	1					1		
	Разом	18	17	17			1		
Змістовий модуль III									
Формування вокальних навичок									
5	Володіння механізмами фонації, співацька позиція звуку	9	9	8	1				
6	Фізіологічні механізми співацької опори	8	8	8					
	Модульний контроль	1					1		
	Разом	18	17	16	1		1	ПМК (залік)	
Змістовий модуль IV									
Основні поняття звукоутворення									
7.	Формування відчуття головного та грудного резонування	10	9	8	1	1			
8.	Розвиток відчуттів високого інпедансу	7	7	7					
	Модульний контроль	1					1		
	Разом	18	16	15	1	1	1		
Змістовий модуль V									
Вокально-художня виразність									
9	Висока позиція звучання, об'єднана опора співацького звуку і дихання	9	8	7	1	1			
10.	Кантіленний спів, методи вирівнювання регістрів	8	7	7		1			
	Модульний контроль	1					1		
	Разом	18	15	14	1	2	1		

Змістовий модуль VI									
Удосконалення і закріплення вокально-технічних навичок									
11	Опанування різних форм звуковедення	7	7	6	1				
12	Розвиток вокального слуху та співацьких уявлень	8	8	6	2				
	Модульний контроль	3					3		
	Семестровий контроль								36
	<i>Разом</i>	54	15	12	3		3		36
	<i>Форма контролю</i>	Екзамен							
Змістовий модуль VII.									
Розвиток вокально-виконавської майстерності студента									
13	Розвиток вокально-виконавських навичок під час роботи над піснями з шкільного репертуару	9	9	8	1				
14	Розвиток навичок стильової й жанрової інтерпретації вокальних творів	8	8	8					
	Модульний контроль	1					1	ПМК (залік)	
	<i>Разом</i>	18	17	16	1		1		
Змістовий модуль VIII									
Закріплення вокально-технічних навичок, необхідних для кваліфікованої роботи майбутніх вчителів музичного мистецтва									
15	Створення художнього образу вокального твору та відображення його емоційного змісту	9	5	3	2	4			
16	Акумулявання виконавсько-художніх умінь і навичок	7	3	3		4			
	Модульний контроль	2					2		
	<i>Разом</i>	18	8	6	2	8	2	ПМК (залік)	
	<i>ВСЬОГО</i>	180	122	113	9	11	11		36

V. Навчально-методична карта дисципліни «Постановка голосу» I курс

Разом: 36 год.: практичні заняття – 34 год., модульний контроль – 2 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Наукові основи вокального мистецтва		Основні поняття теорії звукоутворення та формування якості звуку	
Кількість балів за модуль	203,5 балів		203,5 балів	
Заняття	1	2	3	4
Години	9	8	9	8
Назва навчального модуля (практичні заняття) 357 б.	Співацька постава. Ознайомлення зі специфічно-вокальними навичками (10+0,5)*9 = 94,5 б.	Формування співацького дихання (10+0,5)*8 = 84 б.	Процес звуковедення, формування навичок роботи артикуляційного апарату (10+0,5)*9 = 94,5 б.	Формування навичок вокального звуковедення, володіння правилами орфографії та орфоєпії (10+0,5)*8 = 84 б.
Види поточного контролю 50 б.	Модульна контрольна робота (прослуховування (25 б.))		Модульна контрольна робота (прослуховування (25 б.))	
Підсумковий контроль	Залік Всього без екзамену – 203,5 бали; коефіцієнт – 2,035		-	

V. Навчально-методична карта дисципліни «Постановка голосу» II курс
Разом: 34 год.: практичні заняття – 31 год., самостійна робота – 1 год., модульний контроль – 2 год.

Модулі	Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV	
Назва модуля	Формування вокальних навичок		Основні поняття звукоутворення	
Кількість балів за модуль	193		187,5	
Заняття	5	6	7	8
Години	8	8	8	7
Назва навчального модуля (практичні заняття) 325,5 б.	Володіння механізмами фонації, співацька позиція звуку (10+0,5)*8 год. = 84 б.	Фізіологічні механізми співацької опори (10+0,5)*8 год. = 84 б.	Формування відчуття головного та грудного резонування (10+0,5)*8 год. = 84 б.	Розвиток відчуттів високого імпедансу (10+0,5)*7 год. = 73,5 б.
Самостійна робота 5 б.	-	-	5*1 = 5 б.	
Види поточного контролю 50 б.	Модульна контрольна робота (прослуховування (25 б.))		Модульна контрольна робота (прослуховування 25 б.)	
Підсумковий контроль	Залік Всього без екзамену – 203,5+193=396,5 балів; коефіцієнт – 3,965		-	

V. Навчально-методична карта дисципліни «Постановка голосу» III курс

Разом: 68 год.: практичні заняття – 26 год., самостійна робота – 2 год., модульний контроль – 4 год., семестровий контроль – 36 год.

Модулі	Змістовий модуль V		Змістовий модуль VI	
Назва модуля	Вокально-художня виразність		Удосконалення і закріплення вокально-технічних навичок	
Кількість балів за модуль	182		201	
Заняття	9	10	11	12
Години	7	7	6	6
Назва навчального модуля (практичні заняття) 273 б.	Висока позиція звучання, об'єднана опора співацького звуку і дихання (10+0,5)*7 = 73,5 б.	Кантиленний спів, методи вирівнювання регістрів (10+0,5)*7 = 73,5 б.	Опанування різних форм звуковедення (10+0,5)*6 = 63 б.	Розвиток вокального слуху та співацьких уявлень (10+0,5)*6 = 63 б.
Самостійна робота 10 б.	5*1 = 5 б.	5*1 = 5 б.	-	-
Види поточного контролю 100 б.	Модульна контрольна робота (прослуховування (25 б.))		Модульна контрольна робота (прослуховуван ня (25 б.))	Модульна контрольна робота (прослуховув ання (25 б.))
Підсумковий контроль	-		Екзамен Всього без екзамену – 187,5+182+201=570,5; коефіцієнт – 9,5	

V. Навчально-методична карта дисципліни «Постановка голосу» IV курс
Разом: 33 год.: практичні заняття – 22 год., самостійна робота – 8 год., модульний контроль – 3 год.

Модулі	Змістовий модуль VII		Змістовий модуль VIII	
Назва модуля	Розвиток вокально-виконавської майстерності студента		Закріплення вокально-технічних навичок, необхідних для кваліфікованої роботи майбутніх вчителів музичного мистецтва	
Кількість балів за модуль	193		153	
Заняття	13	14	15	16
Годин	8	8	3	3
Назва навчального модуля (практичні заняття) 231 б.	Розвиток вокально-виконавських навичок під час роботи над піснями з шкільного репертуару (10+0,5)*8=84 б.	Розвиток навичок стильової й жанрової інтерпретації вокальних творів (10+0,5)*8=84 б.	Створення художнього образу вокального твору та відображення його емоційного змісту (10+0,5)*3=31,5 б.	Акумуляція виконавсько-художніх умінь і навичок (10+0,5)*3=31,5 б.
Самостійна робота 40 б.	-	-	5*4 = 20 б.	5*4 = 20 б.
Види поточного контролю 75 б.	Модульна контрольна робота (прослуховування (25 б.))		Модульна контрольна робота (прослуховування (25 б.))	Модульна контрольна робота (прослуховування (25 б.))
Підсумковий контроль	Залік		Залік	
Всього:	Всього без екзамену – 193 бали; коефіцієнт – 1,93		Всього без екзамену – 153 бали; коефіцієнт – 1,53	

VI. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ зп	Тема	Зміст завдання	Години на виконання, передбачені ТП	Література	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль IV (II курс IV семестр) Основні поняття звукоутворення						
1.	Формування відчуття головного та грудного резонування	Відпрацювання відчуття резонансу у процесі виконання вокальних вправ, вокалізів, народних пісень та інших вокальних творів. Виконання дихальних вправ. Вивчення літературного та музичного текстів вокальних творів з індивідуальної програми	1	1, 4, 5, 6, 8	Опитування, прослуховування	5
Змістовий модуль V (III курс V семестр) Формування вокально-технічних навичок						
2.	Висока позиція звучання, об'єднана опора співацького звуку і дихання Кантиленний спів, методи вирівнювання регістрів	Відпрацювання співацького вдиху та видиху. Діафрагма, устрій та розташування. Виконання дихальних вправ. Вивчення літературного та музичного текстів вокальних творів з індивідуальної програми	2	1, 4, 5, 6, 8	Опитування, прослуховування	10
Змістовий модуль VIII (IV курс VIII семестр) Закріплення вокально-технічних навичок, необхідних для кваліфікованої роботи майбутнього вчителя музичного мистецтва						
3.	Створення художнього образу вокального твору та відображення його емоційного змісту Акумуляція виконавсько-художніх умінь і навичок	Формування уявлень про специфіку музично-образного відображення світу. Уміння створювати певний емоційний настрій для кращого відображення змісту музичного твору. Формування поняття співацького еталону. Прослуховування кращих зразків світової вокальної класики. Відвідання концертів, оперних та музичних спектаклів. Виконання дихальних вправ. Вивчення літературного та музичного текстів вокальних творів з індивідуальної програми.	8	1, 4, 5, 6, 8	Опитування, прослуховування	40
Всього			11			55

ВІІ. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Постановка голосу» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS)

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

РОЗРАХУНОК РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ПОТОЧНОГО (МОДУЛЬНОГО) КОНТРОЛЮ

№ п/п	Вид діяльності 1 модуль	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування практичних занять	0,5	17	8,5
2.	Робота на практичному занятті	10	17	170
3.	Модульна контрольна робота	25	1	25
Всього без підсумкового контролю		203,5		
Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта		2,035		
4.	Залік			
Підсумковий рейтинговий бал		100		

№ п/п	Вид діяльності 2, 3 модулі	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування практичних занять	0,5	33	16,5
2.	Робота на практичному занятті	10	33	330
3.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Всього без підсумкового контролю		396,5		
Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта		3,965		
4.	Залік			
Підсумковий рейтинговий бал		100		

№ п/п	Вид діяльності 4, 5, 6 модулі	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування практичних занять	0,5	41	20,5
2.	Робота на практичному занятті	10	41	410
3.	Самостійна робота	5	3	15
4.	Модульна контрольна робота	25	5	125
Всього без підсумкового контролю		570,5		
Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта		9,5		
5.	Екзамен	40		

№ п/п	Вид діяльності 7 модуль	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування практичних занять	0,5	16	8
2.	Робота на практичних заняттях	10	16	160
3.	Модульна контрольна робота	25	1	25
Всього без підсумкового контролю		193		
Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта		1,93		
4.	Залік			
Підсумковий рейтинговий бал		100		

№ п/п	Вид діяльності 8 модуль	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування практичних занять	0,5	6	3
2.	Робота на практичних заняттях	10	6	60
3.	Самостійна робота	5	8	40
4.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Всього без підсумкового контролю		153		
Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта		1,53		
5.	Залік			
Підсумковий рейтинговий бал		100		

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне прослуховування, співбесіда, екзамен.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно розучувати та проводити вокальний самоаналіз творів програмного репертуару.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов’язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати завдання для самостійної роботи, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за виявлення креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за виявлення студентом повних, систематичних знань з навчальної дисципліни «Постановка голосу», успішне виконання завдань для самостійної роботи, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Проте у відповіді студента наявні незначні помилки; він не завжди виявляє творчий підхід до виконання навчальних завдань.
«задовільно»	Ставиться за виявлення знань основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; за виконання завдань для самостійної роботи у обсязі, не меншому 50%, що відповідає основним вимогам до їх повноти та якості виконання.
«незадовільно»	Ставиться студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що пояснюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну

контрольну роботу.

Методичні дослідження, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, прослуховуються під час індивідуальних занять.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У таблиці представлено розподіл балів, що присвоюються бакалаврам упродовж вивчення навчальної дисципліни «Постановка голосу».

Розподіл балів, що присвоюються бакалаврам

Модуль 1			Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота			
T1	T2	25			
94,5	84		203	2,035	100

Модулі 2, 3						Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота			
T3	T4	25	T5	T6	25			
94,5	84		84	84		396,5	3,965	100

Модулі 4, 5, 6									Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта	Підсумковий тест (екзамен)
Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота				
T7	T8	25	T9	T10	25	T11	T12	75				
89	73,5		78,5	78,5		63	63		570,5	9,5	60	40

Модуль 7			
----------	--	--	--

Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота	Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
T13	T14	25	193	1,93	100
84	84				

Модуль 8			Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота			
T15	T16	50	153	1,53	100
51,5	51,5				

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

На заняттях з постановки голосу застосовуються загальні педагогічні та спеціальні методи навчання:

- **метод розв'язання** різних за ступенем складності навчальних завдань (дозволяє формувати у студентів систему практичних умінь і навичок; активізує навчальну діяльність студентів);
- **метод ілюстрування** (застосування викладачем елементів показу правильного звукоутворення та звуковедення);
- **метод звукового регулювання** (дозволяє студентам співвідносити звучання власного голосу з голосом викладача, а також знаходити оптимальний режим роботи голосового апарату в процесі співу з супроводом);
- **метод педагогічного аналізу** (формує педагогічне мислення студентів у конкретних педагогічних та виконавських ситуаціях засобом аналізу власних дій, розвиває аналітичний, вокальний слух студента);
- **метод ескізної роботи над твором** (дозволяє розширити навчальний репертуар студента з метою його застосування у подальшій педагогічній та музично-виконавській діяльності).

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні методичні посібники;
- ✓ схеми, таблиці;
- ✓ збірки вокальних художніх творів;
- ✓ збірки творів дитячих пісень 1-8 класі;
- ✓ збірки народних пісень;
- ✓ збірки циклів пісень для дітей композиторів-класиків та сучасних композиторів.

Х. ВИМОГИ ДО ЕКЗАМЕНУ

Під час складання екзамену необхідно продемонструвати наступні навички вокального виконавства: безшумний вдих, раціональний розподіл дихання впродовж усієї вокальної фрази, єдинорегістровий (мікстовий) спосіб звукоутворення та високу позицію звучання, м'яку атаку звуку, навички кантиленного співу, округлене формування голосних та чітку дикцію, динаміку звуку, спів legato та staccato, точне інтонування, артистизм та сценічну культуру. На четвертому курсі студент виконує один художній твір та одну дитячу пісню для середнього шкільного віку під власний супровід.

І. Орієнтовний вокально-педагогічний репертуар.

Змістовий модуль І–ІІ (І курс)

Теми 1-4.

Класичні твори

Бах І. «За річкою дім старий»
Бетховен Л. «Травнева пісня»
Брамс Л. «Колискова»
Вебер К. «Вечірня пісня»
Викерлен Ж. «Мінуєт Екзоде»
Гріг Е. «Лісова пісня»
Зорембо В. «Топтала стежечку»
Косенко В. «Колискова»
Кюї Ц. «Травневий день»
Лисенко М. «Нумо, нумо», пісня Цвіркунки з опери «Чорноморці»
Моцарт В. «Колискова», арія Барбаріни з опери «Весілля Фігаро»
Перголеззі Д. «Ох, чому я не лужайка», канцонетта
Степовий Я. «Вітер в гаї не гуляє»
Стеценко К. «Вечірня пісня», колискова
Шуман Р. «Тихий вечір»
Шуберт Ф. «Вранішня серенада»

Народні пісні

«Було б не рубати зеленого дуба» обр. П.Сокальського
«Вечір близенько» обр. С.Карпенка
«Гаю, гаю, зелений розмаю» обр. Г.Верьовка
«Калина» обр. С.Карпенко
«Ой ходить сон» обр. Л.Ревуцького
«Ой піду я до млина» обр. М.Лисенка
«Пливе човен» обр. М.Лисенка

Вокально-педагогічний репертуар для дітей шкільного віку згідно програми «Музика» загальноосвітньої школи

I клас

Розспіви: «У школу», «Диби, диби», «Добрий день», «Тук, тук чобіток»
Українська народна пісенна творчість:

1. Українські дитячі лічилки: «Кумо, Кумо, що возила?»
«Ходить квочка»
«Раз, два, три, чотири»
2. Українські народні пісні: «Веселі гуси»
«Ой, єсть в лісі калина»
«Вийди, вийди сонечко»
«Щебетала пташечка»
«Ой на горі жито»
3. Українські щедрівки: «Щедрівочка щедрувала»
4. Українські колядки «Коляд, коляд колядниця»
5. Українські веснянки «Подольночка»

Пісні композиторів з супроводом:

Верменич В. «Вишиванка»
«Запрошення Діда Мороза»
Дремлюга М. «Пісня про школу»
Левіна З. «Що нам осінь принесе»
Філіпенко А. «Святковий вальс»
«Новорічна»
«Зацвіла в долині»
Фільц Б. «Морозець»
Степовий Я. «Вишенька-черешенька»
«Сніжинки»
Козицький П. «А вже красне сонечко»

Змістовий модуль III–IV (II курс)

Теми 5-8.

Класичні твори

Аляб'єв О. «Я вас любил»
«И выйду на крылечко»
Білаш О. «Пісня Лади»
Булахов П. «Тук, тук, тук как сердце бьется»

«И нет в мире очей»
Брамс Л. «Колискова»
«О милая дева»
Варламов О. «Красный сарафан»
Верменич В. «Чорнобривці»
Викерлен Ж. «Девы спешите»
Гайдн І. «Серенада», «Пастушка-резвушка»
Глінка Н. «Жаворонок»
«Северная звезда»
Даргомижський О. «Юноша и дева»
«16 лет»
Домінчін К. «Я до кладочки іду»
Косенко В. «Взяв би я бандуру»
Лисенко М. «Айстри», «Не дивися на місяць весною»
Манюшко С. «Золота рибка»
Моцарт В. арія Керубіно з опери «Весілля Фігаро»
Арія Баст'єни, Баст'єна з опери «Баст'єн і Баст'єна»
Скарлатті О. «Стріли амура»
Чайковський П. «Мой садик», «Колискова в бурю»
Шуберт Ф. «Форель»
Шуман Р. «Лотос»

Народні пісні

«Гомін, гомін по діброві» обр. А.Єдличка
«Зозуленька кукат» обр. М.Колеси
Колискова (неап.) обр. В.Мельо
«Исходил младешенка» (рос.) обр. М. Римського-Корсакова
«Лугом іду, коня веду» обр. М.Лисенка
«Ой гай, мати» обр. М.Лисенка

Вокально-педагогічний репертуар для дітей шкільного віку 2-3 клас

Розспіви: «Дощику», «До школи час», «Ми хлопчики», «Дівчатка ми»

Українська народна пісенна творчість:

Українські веснянки: «Подoliaночка»

«Вербова дощечка»

«Ой на горі жито»

«Вийшли в поле косарі»

Українські щедрівки та колядки: «Щедрик»

«Ой на горі льон»

«Ой сивая та зозуленька»

Українські народні пісні: «Галя по садочку ходила»

«Ой минула вже зима»

«А ми просо сіяли»

«Перепілонька»

Пісні композиторів з супроводом:

Білаш О. «Пшениченька»

Верменич В. «Калинова пісня»

Філіпенко А. «Веселий музикант»
«Берізонька»

Кос-Анатольський А. «Киптарик»

Лисенко М. «Пісня Лисички» з опери «Коза-дереза»

Змістовий модуль V–VI (III курс)

Теми 9-12.

Класичні твори

Бетховен Л. «Прощавання Моллі»
«Сон розлуки»

Білаш О. «Журавлина туга»
«Ти моя вірна любов»

Варламов О. «Внутренняя музыка»
«На заре ты ее не буди»

Верменич В. «Підкручу я чорії вуса»

Векерлен Ж. «Амінта»

Гуно Ш. Балада Маргарити з опери «Фауст»

Гурельов О. «Сердце грушка»
«Вам не понять моей печали»
«Пробуждение»

Глюк К. арія Паріса з опери «Паріс та Єлена»

Глінка М. «Сомнение»

Зоремба В. «Повій вітре на окраїну»

Лисенко М. «Садок вишневий коло хати»

Майборода Г. «Розвійтеся вітром»
«Запливай же роженько весела»

Моцарт В. арія Церліни з опери «Дон Жуан»

Степовий Я. «Ой, три шляхи широкії»
«Розвійтеся з вітром»

Чайковський П. «Я тебе нічого не скажу»
«Песнь циганки»

Арія Ольги з опери «Євгеній Онегін»

Шопен Ф. «Бажання»

Шамо І. «Осіннє золото»

Народні пісні

«Баламути» обр. В.Косенка

«Взяв би я бандуру» обр. В.Косенка

«Дощик» обр. М.Лисенка

«Казав мені батько» обр. М.Лисенка

«Ой, ти дівчино зарученая» обр. А.Коцєпінського

«Ой на гору козак воду носить» обр. М.Лисенка

Вокально-педагогічний репертуар для дітей шкільного віку
4-5 клас

Українські народні пісні: «Вийшли в поле косарі» обр. М.Веріківського
«Котику сіренький» обр. М.Веріківського
«Прилетіла перепілонька» обр. Л.Ревуцького
«Зайчику, зайчику» обр. Я.Степового
«Журавель» обр. А.Коломійця
«Корольок» обр. А.Коломійця

Українські веснянки: «Женчикок-бренчикок»
«Прийшла весна»
«Вийди, вийди Іванку»

Українські щедрівки та колядки: «Павочка ходить»
«Щедрівочка щедрувала»

Пісні композиторів з супроводом:

Бистряков В. «Куди поїхав цирк»

Гретрі А. «Суперечка»

Глінка М. «Не щебечи, соловейку»

Кириліна І. «Пісенька», «Ось такий апельсин», «Засмутилось кошеня»

Поклад І. Колискова

Фільц Б. «Любимо землю свою»

Шевченко Ю. «Диво-місто навпаки»

Змістовий модуль VI–VIII (IV курс)

Тем 13-16.

Класичні твори

Білаш О. «Материнська пісня»

Гулак-Артемівський С. «Пісня Оксани», «Пісня Одарки», «Пісня Карася» з опери «Запорожець за Дунаєм»

Глюк К. арія Орфея з опери «Орфей і Еврідіка»

Дичко Л. «Пастелі»

Жербін М. «Осінні квіти»

Кос-Анатольський А. «Чотири воли пасує»

Майборода Г. «Тополина баркарола»

Римський-Корсаков М. арія та аріозо Снігуроньки, третя пісня Леля з опери «Снігуронька»

Пісні сучасних композиторів

Дворський П. «Смерекова хата»

Івасюк В. «Водограй»

Карабець І. «Пісня про добро»

Петриненко Т. «Пісня про пісню»

Осадчий А. «Ти земле моя»

Поклад І. «Краю мій лелечий»

Янівський Б. «Журавочка»

Вокально-педагогічний репертуар для дітей шкільного віку

6-7 клас

Українські народні пісні «По діброві вітер віє»

«Ой на горі та й женці жнуть»

«Ой літає соколонько»

«Ой на горі жита много»

Пісні композиторів з супроводом

Глінка М. «Гуде вітер вельми в полі»

Майборода П. «Пісня про вчительку»

Зуєв О. «Берег щастя»

Кириліна І. «Дім під дахом голубим»

«Я співаю від душі»

Шевченко Ю. «Тік-так»

«Мій голубе ніжний»

«Бембала бемба»

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк А. Постановка голосу/ А. Антонюк. // Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.:Українська ідея, 2000.
2. Детский голос. // Под ред. В. Н. Шацкой. – М.: Педагогика, 1970.
3. Дорошок В. Д. Сливацький М. Ю. Основи вокально-педагогічної творчості вчителя музики. / В. Д. Дорошок, М. Ю. Сливацький. – Івано-Франківськ, 2007.
4. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва. / М. Микиша. – К.: Музична Україна, 1965.
5. Голос людини та вокальна робота з ним. / Автор. колектив кафедри співу Інституту мистецтв. // Монографія. – Івано-Франківськ, 2010.
6. Морозов В. Резонансная теория искусства пения и вокальная техника выдающихся певцов. / В. Морозов. – М., 2001.
7. Юцевич Ю. Музыка. / Ю. Юцевич. // Словник-довідник. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2003.
8. Юцевич Ю. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу. / Ю. Юцевич. – К., 1998.